

25 évvel a világot megrázó csernobili atomkatasztrófa után két bátor és kíváncsi pécsi fiatal elutazott a hírhedt Zónába. Látogatásukat dokumentumfilmen rögzítették. A film kapcsán az alkotókkal beszélgettünk. (Képünkön a csernobili erőmű ma, az interjú elolvasása után meglephetik az előzetest.)

1986. április 26-odikán bekövetkezett az atomkor legsúlyosabb katasztrófája, több generáció életét örökre megváltoztatva. A Csernobil és Pripjaty városok melletti atomerőmű egyik reaktorblokkja felrobbant, hatalmas mennyiségű radioaktív hulladék jutott a légkörbe, s így több országot szennyezett be. A szovjet hatóságok napokig-hetekig próbálták eltitkolni a katasztrófát, de a mindenre elszánt filmesek és újságírók szinte azonnal megjelentek a tragédia helyszínén, és - a biztos halál tudatában - megpróbálták objektív tájékoztatást adni a szörnyű eseményekről. A baleset pontos hatását még ma is nehéz felmérni, a huszadik század végén Európában megnövekedett daganatos megbetegedések miatt szinte biztosan Csernobilt lehet okolni. A felrobbant reaktorblokk köré vont 30 km-es Zóna a mai napig igyekszik meggátolni, hogy a szennyeződés tovább terjedjen.

Most április végén, a katasztrófa huszonötödik évfordulóján két magyar fiatal kijutott a hírhedt Zónába, élményeiket pedig egy dokumentumfilmen rögzítették. A "Csernobil öröksége: a Zóna" című filmet a közeljövőben fogja műsorára tűzni a Magyar Televízió. A Pécsi Riport a két alkotóval, **Maczelka Márkkal** és **Bendarzsevszkij Antonnal** beszélgetett az előkészületekről, élményekről.

Írta:

- Hogyan adódott a lehetőség, hogy a témáról filmet forgassatok?

-Anton: Kiskoromban elég nagy hatással volt ránk a baleset, mert Minszkben születtem, Belaruszban, egy olyan országban, amely a legnagyobb mértékben részesült a katasztrófa után lehulló nukleáris szennyezésből. Az ország egynegyede (fél Magyarországnyi terület) ma is földművelésre alkalmatlan.

-Márk: 9 éves korom óta álmodoztam arról, hogy egyszer kijutok a csernobili lezárt zónába. Olvastam egy amerikai regényíró, Frederik Pohl: Csernobil című tényfeltáró regényét és én már akkor tudtam, hogy egyszer ki fogok jutni, csak azzal nem voltam tisztában, hogy mikor és milyen körülmények között fog ez bekövetkezni.

Tehát az évforduló kapcsán ki akartunk jutni a katasztrófa helyszínére, hogy megtudjuk mi van ott most... Írtunk egy pályázatot, melyet hazai energetikai cégekhez küldtünk el, hogy támogassanak minket, mert saját saját erőnkéből erre az igencsak költséges utazásra és forgatásra nem lett volna lehetőségünk. Végül a Paksi Atomerőműnek tetszett a projektünk, és úgy döntöttek, hogy támogatnak minket nem csak pénzügyileg, hanem sugárvédelmi eszközökkel és védőfelszereléssel is.

- A filmet ketten jegyzitek. Mit tudhatunk rólatok?

-Anton: A Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végeztem kommunikáció – történelem szakpáron, ezen kívül Angliában tanultam politológiát a Leicesteri Egyetemen. Két éve a Kitekintő külpolitikai lap újságírója vagyok, és a poszt-szovjet térség rovatvezetője. Azóta már több mint 300 publikációm és kutatásom jelent meg a Kitekintőben és más lapokban is. Gyakran vagyok magyar hírműsorok meghívott vendége, mint az orosz térség szakértője, és konferenciákon is rendszeresen részt veszek. Emellett jelenleg a Pécsi Tudományegyetem történelem szakán tanulok PhD hallgatóként. A PhD-m, és az ehhez kapcsolódó kutatásaim témája Belarusz demokratizálódása a '80-as évek végén, a Kuropati tömegsír felfedezése és a Csernobili katasztrófa Belaruszban.

-Márk: Kommunikáció mesterszakon végeztem Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, jelenleg pedig a PTE Közgazdaságtudományi Karán tanulok marketing mesterszakon. Emellett az Azimuth Film ügyvezetőjeként öt volt egyetemi/gimnáziumi csoporttársammal/osztálytársammal készítünk reklám- és pr-filmeket megrendelésre.

- Milyen előkészületeket igényelt a film elkészítése? Kitől kaptatok támogatást, segítséget, akár magyar, akár orosz részről?

Természetesen az anyagi oldal mellett minden szükséges engedélyt be kellett szerezni az ukrán féltől is, mely egy hosszú telefonálgatás-sorozatban öltött testet. Elküldtük a papírjainkat az ukrán nagykövetségnek, akik továbbították az ukrán Külügyminisztériumnak. Mindenkit többször meg kellett keresni, mert sajnos nagyon szorított az idő - mindenképpen az április 26-ai évforduló előtt szeretnénk volna kiérni Kijevbe. Külön engedély kellett az akkreditációhoz, és a konferencián való részvételhez. És ezen kívül szintén külön engedélykérésre volt szükség az ukrán Rendkívüli Ügyek Minisztériumától ahhoz, hogy egyáltalán bejuthassunk a csernobili zónába.

- Mennyi ideig tartózkodtatok a Zónában? Hány napot forgattatok?

A Zónában egy egész napot töltöttünk, körülbelül reggel 9-től, amikor odaértünk, egészen este 6-ig. Bár megmondom őszintén félttem ettől a látogatástól, nagyon jó lett volna azonban

Írta:

---

még ott tölteni pár napot. A teljes forgatás 7 napot vett igénybe, ami alatt 5 órányi interjú, 3 órányi vágókép és több száz fotó készült. Emellett sikerült hozzájutnunk félszáz órányi archív anyaghoz és közel ezer archív fotóhoz is.

- Mit éreztétek, amikor 25 évvel a katasztrófa után ott sétáltatok az utcán, megközelítettétek az erőművet?

- Valamilyen hiányt éreztünk magunkban és egyfajta elveszettséget. Hiányt amiatt, mert eszünkbe jutott, hogy mi lehetne itt, és mi volt itt, és a katasztrófa miatt mindez eltűnt. A Zóna területéről 96 település tűnt el nyomtalanul... A belarusz területek pedig állatvilágban hihetetlenül gazdag, természetvédelmi területek voltak. Mindez egyik napról a másikra megváltozott... Elveszettnek éreztük magunkat, mert tudtuk, hogy ott vagyunk, ott, ahol minden elkezdődött... Nehéz volt ezt tudatosítani magunkban, azt hiszem csak már miután visszaértünk a szállodába, azután fogtuk fel teljes egészében. Pripjaty utcáin sétálni nagyon rossz érzés volt, mert minden olyan kihalt és üres volt. Itt embereknek kellene élnie, de nem volt sehol senki.

- Mikor és hol lesz látható a kész alkotás?

Minden olyan fórumon, ahol csak lehetséges, publikálni fogjuk a filmet. A Kitekintőn mindenképpen megjelentetjük, bár az csak online, de mégis legalább 50 ezer nézőt hozhat. A kész filmet a Magyar Televízió fogja sugározni, emellett be fogjuk nevezni minden magyar és nemzetközi filmfesztiválra is.

"Csernobil öröksége: a Zóna" előzetes:

{jcomments on}